

"ZIAT" Ғылыми-әдістемелік орталығы
Научно-методический центр "ZIAT"

Сборник материалов
Республиканской конференции

**« П Е Р С П Е К Т И В Ы   Р А З В И Т И Я
И Н Ф О Р М А Ц И О Н Н Ы Х   Т Е Х Н О Л О Г И Й
В   Н А У К Е ,   О Б Р А З О В А Н И И   И   П Р А К Т И К Е »**

**« Ғ Ы Л Ы М Д А ,   Б І Л І М Д Е   Ж Ә Н Е
Т Ә Ж І Р И Б Е Д Е Г І   А Қ П А Р А Т Т Ы Қ
Т Е Х Н О Л О Г И Я Л А Р Д Ы Œ   Д А М У   К Е Л Е Ш Е Г І »**

Республикалық конференциясының
материалдар жинағы

декабрь 2021
г.Нур-Султан

«ZIAT» Ғылыми-әдістемелік орталығы

***

Научно-методический центр «ZIAT»

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

**Республиканской дистанционной конференции
«Перспективы развития информационных технологий
в науке, образовании и практике»**

(г.Нур-Султан, декабрь 2021)

МАЗМҰНЫ/СОДЕРЖАНИЕ

Агалнева А.Р.	5
Требования к построению модели использования технологии виртуальной и дополненной реальности	
Ахмедова Д., Сарыбаева А.Х.	9
Цифрлық білім беру ресурстарын физиканы оқытуда қолдану әдістері	
Боканова А.М., Навий Л.	13
Көптілді білім берудің келешегі	
Есен Ұ.С., Молдабекова С.К.	17
1 сынып оқушыларының әлеуметтік-психологиялық бейімделуінің тұлғалық ерекшеліктері	
Жуматова Г.Н., Сенкібаев С.Т.	22
Тұлға қалыптастырудағы ағартушы - педагогтардың ой- пікірлері	
Ишанкулова С.К., Аубакирова А.А.	25
Қазіргі білім беру үдерісіндегі музыкалық өнер орны	
Касанова Р.А., Аубакирова А.А.	28
Бастауыш білім беруде және жаңа бағдарлама бойынша оқыту процесін ұйымдастыру нұсқаларының түсінігі, мәні және жіктелуі	
Қуандыкова Ш.Р., Навий Л.	32
Білім беру мазмұнын жаңғырту: болашаққа бағдарлану	
Мұсатаева Н.Ш., Навий Л.	36
Болашақ маманның кәсіби өзін-өзі дамытуының педагогикалық шарттары	
Мұфтахтинова Г.С.	40
Тиімді педагогикалық тәжірибе	
Мұхамедиярова З.И., Навий Л.	43
Деңгейлік оқыту технологиясы	
Оразова Г.К., Навий Л.	46
Жанартылған білім беру білім сапасының өсуіне ықпал етеді	
Раметов Б.Б., Сарыбаева А.Х.	50
Мектеп физика курсында оқушылардың практикалық дағдыларын инновациялық әдістер негізінде дамыту	
Расулов Ж.Б., Сарыбаева А.Х.	53
Қашықтықтан білім беруде оқушылардың физикадан оқу нәтижелерін бағалау тиімділігін жетілдіру	
Сүлейменова Е.С.	57
Арнайы пәндер бойынша оқытудың заманауи әдістері	
Сыдықова Г.С., Сенкібаев С.Т.	59
Оқытудағы ақпараттық және ақпараттық-кәсіптік модельдерді іске асырудағы ақпараттық және коммуникациялық технологиялар	
Уразғалиева А.Е., Абдрахманова И.Т.	62
Ақпараттық технологияларды арнайы пәндерде қолдану	
Шарипова Ж.Х., Сенкібаев С.Т.	64
Білім беру үрдісін ақпараттандыру	

ҚАШЫҚТЫҚТАН БІЛІМ БЕРУДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ФИЗИКАДАН ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ ТИІМДІЛІГІН ЖЕТІЛДІРУ

Расулов Жасур Бахтиярович

2-курс магистранты

Қожа Ахмет Ясауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университеті,

Түркістан қ.

Ғылыми жетекшісі:

Сарыбаева Алия Хожанкызы

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында - қашықтықтан оқыту - бұл білім беру нысандарының бірі, оқу-танымдық қызметті мақсатты және әдістемелік ұйымдастырылған басқару және білім беру ұйымдарынан қашықтықта орналасқан адамдарды электронды байланыс арқылы дамыту және телекоммуникация құралдары деп анықтама берілген [1].

Қазіргі кезде білім мен техниканың даму деңгейі әрбір оқушыға сапалы және терең білім беруіне жағдай жасап отыр. Мысалы, Италия, Иран үкіметінде мұғалімдер мен білім алушылар үшін ақысыз пайдалануға мүмкіндік беретін сайт құрылды. Моңғол және грек теледидар станциялары сабақ таратты [2]. Ал еліміздің білім беру жүйесінің алдына үздіксіз білім беру үшін мүмкіндік жасау міндеті қойылды, аз мерзімде арнайы жұмыс тобы құрылды, жаңа форматтағы білім беру жүйесінің моделін жасалынды. Білім алушылар үшін мыңдаған

телесабақ әзірленді. Сонымен қатар, ақпараттық кеңістігінде білім алушыларға арналған түрлі білім беру платформалары жасалынды.

Қашықтықтан оқыту жүйесінің кеңінен таратуы АҚШ-та және Еуропаның дамыған елдерінде көрініс тапты [3]. 1970 жылдың ортасында кейбір американдық колледждер білім алушыларға оқу курстарын беру үшін ақпараттық-телекоммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, қашықтықтан білім беруде оқушылардың оқу нәтижелерін бағалай бастады. Бұл бағдарламаның сәтті болғаны сонша, олар басқа да қалалардың студенттері үшін осы жүйені қолдана бастады [4].

Соңғы онжылдықта заманауи техникалық құралдарды қолдану әлемнің көптеген елдерінде білімге деген көзқарасты өзгерткен білім беру және ақпараттық мәдениеттің жаһандық құбылысына айналды. Біздің елімізде соңғы онжылдықта ғана ақпараттық білім беру технологиялары қарқынды дамып, оқытудың дәстүрлі түрлерімен бірге білім беру процесінде өз орнын таба бастады [5]. Жоғарғы педагогикалық мектептерде қашықтықтан білім беру, оны ұйымдастыру, тиімді бағалау, ақпараттық технологияларды қолдану мәселелеріне арналған зерттеу проблемасының жеке аспектілерін шетелдік Р. Саджиди [6], С. Шиффер [7], О. Постон [8], А.М. Бершадский [9], В.А. Трайнев [10], В.М. Лепин [11], И.М. Ибрагимов [12] қарастырды. Білім беру ортасында қашықтықтан білім беру ұғымы кеңінен қолданылды. Шетелдік зерттеушілер А. Джонсон [13], И. В. Роберт [14] ақпараттық-телекоммуникацияға қашықтықтан оқытуды ұйымдастыруда үлкен рөл жүктеп, оны «телеоқу» - оқыту бағдарламаларын жоспарлау, тарату және басқаруды қамтитын интеграцияланған жүйе, қалааралық байланыс деп атады.

Елімізде 1997 жылы Білім беру министрлігі қашықтықтан оқыту саласында алты ЖОО қатысқан сынақ өткізуді ұйымдастырды. Нәтижесінде жаңа ақпараттық технологиялар мен телекоммуникация құралдарына сүйенген қашықтықтан оқытудың оригиналды әдісі жасалынды. Ғалым әдіскер Е.С. Полат [15], қашықтықтан оқыту білім беру үдерісіне тән барлық компоненттерді (мақсаттар, мазмұнды, ұйымдастырушылық формалар, оқу құралдары) нақты түрде көрсететін мұғалім мен оқушының, оқушылардың бір-бірімен қашықтықта өзара іс-қимылына, АКТ және Интернет технологиялары құралдарына негізделген оқыту жүйесі деп анықтады. Қазақстанда қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру мәселелері, білім беруде оқушылардың оқу нәтижелерін бағалау тиімділігін жетілдіру, жаңа ақпараттық технологияларды қолданудың дидактикалық және әдістемелік мәселелерін Д.М. Джусубалиева [16], Т.К. Нурғалиев [17], Ж.А. Караев [18] зерттеді. Д.М. Джусубалиева қашықтықтан оқытуды оқу үдерісін ақпараттандырудың заманауи ақпараттық технологияларын қолдана отырып, мамандандырылған ақпараттық-білім беру ортасымен сипатталатын оқу процесін ұйымдастырудың жаңа түрі ретінде анықтауды ұсынды.

Қашықтықтан оқытуды зерттеудің өзектілігі - оқушылардың пәндер бойынша алған білім деңгейлерін бақылау және тиісті дәрежеде бағалау. Аталған зерттеудің өзектілігі бірнеше себептерге байланысты. Біріншіден, бұл біздің елімізде және бүкіл әлемде қалыптасқан эпидемиологиялық жағдаймен

және білім беру процесіндегі қатысушылардың заманауи педагогикалық және ақпараттық технологияларды игеруге дайын еместігімен түсіндіріледі.

Оқушылар үшін білім алу туралы шешім қабылдау және оларды нақты бағалау өте маңызды. Қашықтықтан білім беруде оқушылардың оқу нәтижелерін бағалаудың ең басты мақсаты, ол баланың өсіп жетуін анықтап, оқушының қай деңгейге жеткенін бағалап, оқу бағдарламасындағы сабақтарды солардың талаптарына сай етіп, әр баланың тәжірибесінің табысты болуына себін тигізуі және өзін-өзі бағалауы болып табылады. Белгіленген мақсатқа жету үшін, білім берудің белгілі формалары - дәрістерде, оқыту үдерісінің белгілі бір уақытында өткізілетін семинарлар, практикалық сабақтар, сауалнамалар және консультациялар жүргізіліп, келесі міндеттер орындалды: Сабақтың әр бөліктеріндегі оқушының дайындық деңгейін анықтау; Оқушылардың қателіктері мен олқылықтарын айқындау, әр түрлі жұмыс барысындағы алған өз бағасының әділдігіне көзін жеткізу; Оқу бағдарламасының тиімділігін саралау.

Қашықтықтан оқытуды жіктеудің маңызды белгісі-оқу процесінде қолданылатын педагогикалық әдістердің жиынтығы. Мұғалім заман талабына сай әрдайым жаңа әдістерге бейімделуі маңызды. Сондықтан өз шәкірттеріме сапалы әрі нәтижелі білім берумен қатар, олардың оқу нәтижелерін бағалауда тиімді тәсіл ретінде келесідей технологиялар қолданылды:

Google-құжаттар. Бұл ресурсты сауалнама жүргізу үшін, құжаттармен, презентациялармен және кестелермен жұмыс істеу кезінде пайдаланылды. Сонымен қатар, оларға қол жеткізу бір уақытта болуы мүмкін, яғни мұғалім оқушының тапсырманы қалай орындайтынын «көреді», оның жұмысын реттей алады. Бұл технологияны пайдалануда сауалнама әдісі қолданылды. Ата-аналардан сауалнама алынып, нәтижелер талданды.

Электрондық пошта. Өзара әрекеттесудің бұл түрі сынып оқушылары үшін қол жетімді. Артықшылығы - оқушы барлық қажетті ресурстарды қолдана отырып, тапсырманы өзіне ыңғайлы уақытта орындай алады. Бақылау, байқау әдісін қолдану қоршаған шындық-болмыс құбылыстарын балалардың танып білу процесін және есте сақтауды жетілдіреді. Оның негізінде оқушылардың ұғымы қалыптасып, білімі сапалы және тиянақты болады.

Moodle - курстарды басқару жүйесі (электрондық оқыту), сонымен қатар оқытуды басқару жүйесі немесе виртуалды оқыту ортасы деп аталады. Бұл онлайн режимінде оқыту үшін веб-сайттар құруға мүмкіндік беретін веб-қосымша.

Елімізде 300 оқушыға дейін оқитын мектептер офлайн оқу жүйесіне көшкендіктен, зерттеуді мектептерге барып жалғастыруға мүмкіндік алынды. Физика сабағы 7- сыныптан басталатындықтан сол сыныптардан бастауды ұйғардым. Зерттеу барысында салыстыру әдісі, әңгімелесу әдісі, құжаттарды талдау әдістерін пайдаланып, теориялық, практикалық іргелі зерттеулер

ұйымдастыруда электрондық оқу құралдары мен баспа құралдарына негізделген оқыту жүйесі деп анықталынды.

Жоғарыда қарастырылған зерттеулерге сәйкес, қашықтықтан білім берудің бірнеше артықшылықтарын атауға болады: - Оқушы өзі немесе ата-анасының көмегімен оқу материалын, оқу жылдамдығын, оқу уақытын, зерттелетін материалдың көлемін анықтай алады. - Қандай да бір себептермен немесе денсаулығына байланысты дәстүрлі күндізгі бөлімде оқуға мүмкіндігі жоқ оқушыларға сапалы білім алуға қол жеткізу. - Өнімді оқытуға ықпал ететін ыңғайлы және таныс ортада оқыту, яғни эмоционалды көңіл күйді жеңілдету. - Қашықтықтан оқыту танымдық процесті үйлестіріп, өзі оқытатын курстарды үнемі жетілдіріп отырады, инновацияларға сәйкес шығармашылық белсенділік пен біліктілікті арттыратын оқытушының рөлін арттырады.

Сонымен қатар, *қашықтықтан оқытудың артықшылықтармен қатар бірқатар кемшіліктері бар*. Оларға мыналарды жатқызуға болады:

-Баланың мұғаліммен және сыныптастарымен жеке қарым-қатынасы жоқ, бұл әсіресе өте маңызды. Бұл мәселені телефон, Skype, электрондық пошта, әлеуметтік желілер арқылы шешуге болады, бірақ оны толығымен алмастыра алмайды.

-Білім беру көздерін (Интернет) үнемі қол жетімді болуы тиіс. Бұл үшін үй жағдайында техникалық жабдықталған болуы қажет, бірақ бұл әрдайым мүмкін емес, әсіресе еліміздің шалғай жерлерінде.

Қашықтықтан оқыту нысанының артықшылықтарын талдай отырып, дәстүрлі курстарды өткізуге жұмсалатын шығындар, қашықтықтан оқыту курстарын ұйымдастыруға кететін шығындардан жоғары екені атап өту қиын емес. Еліміздегі шағын мектептер дәстүрлі оқу жүйесіне көшті. Сондықтан, орта оқу орындарында, көптеген зерттеулер жүргізіліп, қашықтықтан оқыту дәстүрлі оқытуға бәсекелес екендігі, сонымен қатар қашықтықтан білім беруде бағалаудың тиімділігі дәлелденді.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Назарбаев, Н.А. (2010) Информационное общество-2030. (1 изд.) Алматы: VOX POPULI. -285 с.
2. Holmberg, B. (1986) Growth and structure of distance education. London: Groom Helm. -P. 163 -171.
3. Daniel, J. (2001) Lessons from the Open University: low-tech learning often works best. The chronicle of higher education. New Castle: OKO. -P. 24.
4. Foo, C., Cheung, B. (2021) A comparative study regarding distance learning. Singapore: BioMed Center. -P. 233.
5. Джусубалиева, Д.М. (1997) Формирование информационной культуры студентов в условиях дистанционного образования. Алматы: Білім. -224 с.
6. Sajedi, R., Khorshidi, A., Hamidifar, F. (2020) Presenting electronic learning pattern for universities of sciences. Delhi: Koomesh. -P.189-193.
7. Schmitz, S.M., Schipper, S., Lemos, M. (2019) Development of a tailor-made surgical online learning platform. Maastricht: Surgery. -P.35.

8. Chute, A.G., Balthazar, L.B., Poston, C.O. (1988) Learning from Teletraining. The American Journal of Distance Education. London: OKO. -P. 55-63.
9. Бершадский, А.М., Кревский, И.Г. (1998) К вопросу организации управления дистанционным образованием. Воронеж: ВГТУ. - с.58-59.
10. Трайнев, В. А. (2011) Новые информационные коммуникационные технологии в образовании. М.: ИОСО РАО. -322 с
11. Лепин, В.М. (2001) Принципы и технология реализации педагогического процесса в проекте. М.: Дрофа. -113-116 с.
12. Ибрагимов, И. М. (2008) Информационные технологии и средства дистанционного обучения. М.: Академия.- 336 с.
13. Johnson, R.A., Moran, G.B. (2009) Distance education in the future. London: OKO. -P.151
14. Роберт, И.В. (1994) Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы, перспективы использования. М.: Школа – Пресс. -205 с.
15. Полат, Е.С. (2005) Дистанционное обучение: организационные и педагогические аспекты. Алматы: ИНФО. 2005. -243 с
16. Джусубалиева, Д.М. (1997) Дистанционное образование. Алматы: Ғылым. -81 с.
17. Балафанов Е.К. (2009) Новые информационные технологии: 30 уроков по информатике. Алматы. Интернет новых технологий. -406 с.
18. Караев, Ж.А., Балафанов, Е.К., Есбосынов, М. (1998) Анализ и тенденция развития дистанционного образования. Алматы: Ғылым. -148 с.

“ZIAT” Ғылыми-әдістемелік орталығы
Научно-методический центр “ZIAT”

Сертификат

осы сертификат/настоящий Сертификат удостоверяет, что

Расулов Жасур Бахтиярович

Ғылыми жетекшісі/Научный руководитель: Сарыбаева Алия Хожанкызы

«Ғылымда, білімде және тәжірибедегі
ақпараттық технологиялардың даму келешегі»
атты Республикалық қашықтықтан өткізілген
конференциясының жинағында мақаласы
жарияланғандығын растайды
(желтоқсан 2021 ж.)

опубликовал(а) статью в сборнике материалов
Республиканской дистанционной конференции
«Перспективы развития информационных
технологий в науке, образовании и практике»
(декабрь 2021 г.)

Мақала тақырыбы/Тема статьи:

«Қашықтықтан білім беруде оқушылардың физикадан оқу нәтижелерін бағалау тиімділігін жетілдіру»

Руководитель
Научно-методического центра “ZIAT”

Б.К.Жуманова

№09429

Нұр-Сұлтан қ., 2021